

หนังสือเรียนภาษาจีนกับการพัฒนาทักษะภาษาจีน
ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
EDUCATIONAL TEXTBOOKS FOR THE DEVELOPMENT
OF CHINESE LANGUAGE SKILLS OF HIGHER EDUCATION STUDENTS
IN THAILAND

วัชรารณณ์ จุฑะรงค์¹

Watcharaporn Chutarong¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก ซอย 4 อำเภอเมืองเชียงใหม่ เชียงใหม่ 50300¹
Chiang Mai Rajabhat University 202 T. Chang Phuak. Soi 4, Amphur Muang, Chiang Mai 50300¹

บทคัดย่อ

สถานการณ์เกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย คือขาดแคลนหนังสือเรียนภาษาจีนประจำในบางวิชา หนังสือเรียนภาษาจีนขาดฉบับที่มีคำอธิบายแปลเป็นภาษาไทยและในบางมหาวิทยาลัยไม่มีอาจารย์ผู้แต่งหนังสือเรียนภาษาจีนหรือเอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาจีนในวิชาที่ยังขาดแคลนหนังสือเรียนสำหรับวิชานั้น ๆ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการทักษะภาษาจีนของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย แบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน ความสามารถในการรับรู้ของตัวนักศึกษา และรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา เป็นต้น ปัจจัยภายนอก ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน หนังสือวิธีการเรียนการสอน และสื่อการสอน เป็นต้น การปรับเปลี่ยนปัจจัยภายในเป็นเรื่องยาก การปรับเปลี่ยน ปัจจัยภายนอกเป็นเรื่องง่ายกว่า และสามารถพัฒนาได้ ผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาไปที่หนังสือเรียนภาษาจีน ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน

การศึกษาเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาจีน อันเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อพัฒนาการทักษะภาษาจีนของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในประเทศไทย การพัฒนาทักษะภาษาจีนของนักศึกษาไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวงการการศึกษาในประเทศไทยต่อไป

คำสำคัญ : หนังสือเรียนภาษาจีน, ทักษะภาษาจีน, นักศึกษาระดับอุดมศึกษา

¹ อาจารย์ประจำสาขาภาษาจีนธุรกิจ ภาควิชาภาษาและการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ วิทยาลัยนานาชาติ

ABSTRACT

The current situations in Thai universities is that there is a lack of Chinese textbooks for some specific subjects taught in Chinese. Some Chinese textbooks have no descriptions translated into Thai language and in some Universities in Thailand there are no teachers who write and publish the required textbooks.

Factors affecting the development of Chinese language skills among Thai university students can be divided into internal factors and external factors. Internal factors are motivation and the ability of students to learn as well as the learning styles of the students, and so on. External factors include teachers who teach the course and teaching materials. Modifying the internal factors is difficult. Modification of the external factors, however, is easier and they can be developed. The author therefore aims to study the Chinese language textbooks which are important external factors in teaching Chinese.

The study of Chinese language textbooks and the external factors affecting the development of Chinese language skills of Thai university students is beneficial to the teaching and development of Chinese language education in Thailand.

KEYWORDS : Chinese language textbooks, Chinese language skills, Students in higher education

ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้สนับสนุนให้มีการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาจีนมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ให้เกิดความเป็นสากล พร้อมเข้าสู่ยุค AEC ทันต่อโลกที่ต้องแข่งขัน การเรียนรู้ภาษาจีนเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (อุทัยวรรณ เฉลิมชัย, 2555)

ภาษาจีนมีบทบาทในชีวิตจริงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังเราจะเห็นได้จากด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ แทบทุกร้านค้าต้องมีภาษาจีน ด้านธุรกิจการค้า ชาวไทยและชาวจีนมีการติดต่อธุรกิจกับชาวจีนมากขึ้น มีกิจกรรมทางการตลาด การเงิน การค้าระหว่างกัน ทำให้เราตระหนักได้ว่าภาษาจีนเป็นภาษาที่สำคัญ และถ้าหากสามารถใช้ภาษาจีนสื่อสารได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเองโดยปริยาย

ภาษาจีนเป็นภาษาที่ค่อนข้างยากสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนภาษาจีนจึงมีความสำคัญ จะต้องใช้สื่อการสอน วิธีการเรียนการสอน และเทคนิคการสอนที่ดีและเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วและเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากที่สุด สิ่งที่สำคัญมากในการเรียนภาษาจีนก็คือหนังสือ อันเป็นสื่อการสอนอันดับหนึ่งที่มีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน เป็นสื่อการสอนที่มีผลกับวิธีการสอน รูปแบบการสอน ลำดับการสอน และการรับรู้ของผู้เรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาจีนของผู้เรียนมีหลายปัจจัย โดยแบ่งออก

เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน (Yang Le, 2012) ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจ (Wang Jing, 2011) และรูปแบบการเรียน (Mo Zhengfang, 2012) เป็นต้น ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ผู้สอน (Chen Jiayi, 2012) หนังสือ (Wu Feng, 2012) กลยุทธ์การสอน (Pang Hongbo, 2014) สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Ellis, 1985) สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ (Li Xun, Chen Tong, Ma Zhenmei, 2000) และสื่อการสอน (Chu Rongyin, 2013) เป็นต้น การปรับเปลี่ยนปัจจัยภายในเป็นเรื่องยาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเอง เช่น แรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน ผู้เรียนแต่ละคนต่างมีเหตุผล เป้าหมาย แรงขับภายในต่างกัน ยากที่จะควบคุม ยากที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน เช่น ผู้เรียนบางคนอาจจะชอบฟังการบรรยายของผู้สอนในห้อง แล้วกลับไปอ่านทบทวนเอง ผู้เรียนบางคนอาจจะชอบอ่านหนังสือเองก่อน แล้วมาฟังการบรรยายจากผู้สอนในห้องเรียน กล่าวคือรูปแบบหรือลักษณะการเรียนต่างกัน การรับรู้ของผู้เรียนแต่ละคน กล่าวคือผู้เรียนแต่ละคนมีการรับรู้ต่างกัน บางคนเมื่อผู้สอนสอนครั้งเดียวก็สามารถจดจำได้เลย บางคนเรียนในห้องก็เข้าใจเลย ผู้เรียนบางคนผู้สอนต้องอธิบายหลายครั้งจึงจะเข้าใจ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นว่าการปรับเปลี่ยนปัจจัยภายนอกเป็นเรื่องง่ายกว่าและสามารถพัฒนาได้ ผู้สอนสามารถพัฒนาทักษะขีดความสามารถได้ หนังสือเรียนสามารถปรับปรุง ปรับเปลี่ยนให้ดียิ่งขึ้นได้ สามารถเลือกใช้วิธีการเรียนการสอนได้ สามารถเลือกใช้สื่อการสอนได้ ในบทความนี้ผู้เขียนจึงมุ่งประเด็นไปที่หนังสือเรียนภาษาจีน ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญและมีบทบาทอย่างมากต่อกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน

จากรายงานผลการดำเนินการระดับหลักสูตรของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาจีนธุรกิจ (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555) ภาควิชาภาษาและการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบปัญหา การจัดการเรียนการสอน คือ ขาดหนังสือเรียนประจำวิชา เช่น วิชาการแปลภาษาจีนพื้นฐาน วิชาการแปลภาษาจีนเชิงธุรกิจการค้า วิชาภาษาจีนเพื่อการโรงแรม วิชาภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว วิชาภาษาจีนเพื่องานด้านธุรกิจการบิน เป็นต้น นอกจากนี้มีการเปลี่ยนหนังสือเรียนภาษาจีนประจำวิชาอยู่บ่อยครั้ง และยังขาดหนังสือเรียนภาษาจีนที่ดีและมีคุณภาพที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ภาควิชาภาษาและการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์, 2559) ซึ่งหนังสือเรียนภาษาจีนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะส่งผลถึงการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน การรับรู้ของผู้เรียน และที่สำคัญคือส่งผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาจีนของผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาจีน

ความสำคัญของหนังสือเรียน

หนังสือเรียน อาจเรียกว่า ตำราเรียน หนังสือ แบบเรียน แบบเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่าน หนังสือประกอบการเรียน เป็นสื่อการเรียนที่มีการจัดเนื้อหาไว้เป็นหมวดหมู่หรือเป็นบทเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน

สื่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้สอน เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2552) หนังสือเรียนเป็นสื่อการสอนหลักที่มีบทบาทที่สำคัญมากที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน มีผลกระทบต่อการวางแผนการสอน การลำดับการสอน กิจกรรมในห้องเรียน สามารถกล่าวได้ว่าหนังสือเรียน

ภาษาจีนเป็นสื่อการสอนที่ไม่อาจจะขาดได้และอยู่ในฐานะที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน วิชาภาษาจีนเป็นเครื่องมือช่วยสอนของผู้สอน เป็นอุปกรณ์การเรียนที่สำคัญของผู้เรียน เป็นเครื่องมือหลักที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ฟาฏินา วงศ์เลขา (2552) ได้กล่าวว่า ในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน หนังสือเรียนยังคงเป็นสื่อหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งต่อผู้สอนและผู้เรียน แม้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามเจตนารมณ์หลักสูตรและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้เน้นย้ำให้มีการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน อีกทั้งนโยบายสื่อเสรีที่รัฐบาลส่งเสริมให้สำนักพิมพ์ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ส่งผลให้ปัจจุบันมีสื่อการเรียนรู้จากหลายสำนักพิมพ์ให้สถานศึกษาได้เลือกใช้อย่างหลากหลายทั้งด้านคุณภาพและราคา ทำนองเดียวกับ อมรรัตน์ ทรัพย์ดี (2552) ได้กล่าวว่า หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราวความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้านทุกอย่างซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ได้คิดอ่านและเพียรพยายามบันทึกไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งที่มีความและมีประโยชน์ที่จะประมาณค่ามิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์ ทักษะสำคัญในการเรียนรู้ที่จะอำนวยความสะดวกการใช้หนังสือ คือ การอ่าน เนื่องจากการอ่านจะทำให้เข้าใจเรื่องราว เข้าใจเนื้อหาที่มีอยู่ในหนังสือ สามารถนำสาระความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ดังนั้นกล่าวได้ว่า หนังสือเรียนเป็น

คู่มือการเรียนที่สำคัญ เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน หนังสือเรียนมีบทบาทและความสำคัญในการช่วยจัดระบบการเรียนการสอน กล่าวคือ หนังสือเรียนมีการเรียงลำดับเนื้อหา เรียงลำดับความสำคัญของบทเรียน ช่วยให้ผู้สอนทราบว่าสอนบทใดก่อนหลังและทำให้ผู้เรียนทราบว่าเรียนบทใดก่อนหลัง ทำให้ทราบเนื้อหาที่จะต้องเรียนโดยรวม เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายการเรียน หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เป็นเครื่องมือช่วยผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ช่วยส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือส่งเสริมทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิด ประเทืองปัญญา ผลักดันให้ผู้เรียนเป็นปัญญาชน เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงได้อีกด้วย

ปัญหาเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาจีนและสถานการณ์เกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

การเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนหนังสือเรียนภาษาจีน โดยส่วนมากหนังสือเรียนที่หาได้ค่อนข้างง่าย Zhu Cailan. (2016) ประกอบด้วย

1. หนังสือเรียนวิชาจีนหลัก เช่น หนังสือเรียนภาษาจีน New Practical Chinese Reader (Xīn shìyòng Hànyǔ kèběn) หนังสือเล่มนี้มีบทสนทนา มีคำศัพท์มีการอธิบายคำศัพท์ มีการอธิบายไวยากรณ์มีแบบฝึกหัด มีบทอ่านเพิ่มเติม เป็นต้น ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน สามารถแต่งประโยคอย่างง่ายกระทั่งถึงประโยคที่ซับซ้อนได้ เข้าใจเรื่องหลักไวยากรณ์ เป็นต้น

2. หนังสือเรียนวิชาฟังพูด เช่น หนังสือเรียนภาษาจีน Chinese Listening Course (Hànyǔ tīnglǐ jiàochéng) หนังสือเล่มนี้มีแบบฝึกหัดการฟังมีซีดีสำหรับฝึกฟัง เมื่อใช้หนังสือเรียนเล่มนี้ในการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับสำเนียงชาวจีนจริง สามารถเลียนเสียงชาวจีน และฝึกพูดออกเสียงให้เหมือนคนจีนได้ดียิ่งขึ้น

3. หนังสือเรียนวิชาการอ่าน เช่น หนังสือเรียนภาษาจีน Chinese Reading Course (Hànyǔ yuèdú jiàochéng) หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาที่หลากหลาย เช่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิประเทศของจีน ประวัติศาสตร์จีน การเมืองจีน เป็นต้น เมื่อผู้เรียนได้เรียนหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้พัฒนาทักษะการอ่าน เรียนรู้ไวยากรณ์จีน คำศัพท์ใหม่แล้วยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเทศจีนอีกด้วย

4. หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนธุรกิจ เช่น หนังสือเรียนภาษาจีน Practical Business Chinese Reader (Jīchǔ shìyòng shāngwù Hànyǔ) หนังสือเล่มนี้ได้นำความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางธุรกิจมาเป็นเนื้อหาในบทเรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ทางธุรกิจ เช่น การเจรจาทางการค้า การเจรจาทำสัญญา

5. หนังสือเรียนวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศจีน เช่น หนังสือเรียนภาษาจีน About China (Zhōngguó gàikuàng) หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของประเทศจีน เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน วัฒนธรรมจีน เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์และประโยคที่ยากขึ้น เข้าใจภาพรวมของประเทศจีนและรู้จักประเทศจีนมากยิ่งขึ้น

6. หนังสือเรียนวิชาอักษรจีน เช่น หนังสือเรียนภาษาจีน Chinese Character Tutorial (Hànzì jiàochéng) หนังสือเล่มนี้

ได้อธิบายเกี่ยวกับที่มาของอักษรจีน ต้นกำเนิดของอักษรจีน วิธีการสร้างอักษรจีนการพัฒนาของอักษรจีน อักษรจีนในแต่ละยุคสมัย เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะเฉพาะของอักษรจีน รู้ที่มาของตัวอักษรจีน วิวัฒนาการของอักษรจีน เข้าใจอักษรจีนแต่ละตัว และช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำอักษรจีนแต่ละตัวได้ดียิ่งขึ้น

สถานการณ์ปัญหาของหนังสือเรียนภาษาจีนในประเทศไทย พบว่า มีหนังสือเรียนภาษาจีนหลายเล่มที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการอธิบายไวยากรณ์ ขาดการเปรียบเทียบระหว่างภาษาจีนและภาษาไทย ปัญหาที่ต้องปรับปรุง (Wu Feng, 2012) ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาจีนและสถานการณ์เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ดังนี้

1. ขาดแคลนหนังสือเรียนภาษาจีนในบางวิชา

จากประสบการณ์การสอนของผู้เขียนพบว่า มีหนังสือเรียนภาษาจีนประจำบางวิชาที่ยังเป็นที่ต้องการ คือ

1.1 หนังสือเรียนวิชาการแปลพื้นฐาน การแปลเป็นวิชาที่สำคัญเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว และต้องการประกอบอาชีพที่จะต้องใช้อักษรจีนในการทำงานที่จะต้องใช้อักษรจีนในการสื่อสาร จำเป็นที่จะต้องแปลเนื้อหาให้ได้หลากหลายวิชาการ แปลจะทำให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการแปลให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น เรียนรู้ที่จะใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับบริบทของประโยคและเลือกใช้สำนวนการพูดได้อย่างไพเราะและเหมาะสมกับสถานการณ์

1.2 หนังสือเรียนวิชาการแปลภาษาจีนเชิงธุรกิจการค้า

ปัจจุบันประเทศไทยและประเทศจีนมีการติดต่อค้าขายมากขึ้นตั้งแต่ธุรกิจขนาดเล็กไปถึงธุรกิจขนาดใหญ่ การใช้ภาษาจีนในการ

สื่อสารจึงมีความจำเป็นเมื่อสามารถพูดภาษาจีนได้ ทำให้เข้าใจความหมายในภาษาที่สื่อสารและเข้าใจความรู้สึกของอีกฝ่ายได้ชัดเจนมากขึ้น ช่วยให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น หนังสือวิชาการแปลภาษาจีนเชิงธุรกิจการค้า จะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ทางธุรกิจ บทสนทนาทางธุรกิจ บทความธุรกิจ สถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่สำคัญ เป็นต้น สำหรับผู้เรียนที่มีธุรกิจของครอบครัวแล้ว ก็จะทำให้เกิดการกระตุ้นทางการเรียน มีแรงผลักดันที่จะเรียนมีเป้าหมายและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาธุรกิจที่ตนมีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

1.3 หนังสือเรียนวิชาการเขียนทักษะการเขียนภาษาจีนเป็นทักษะที่สามารถจัดได้ว่าเป็นทักษะที่ยากที่สุด เพราะการเขียนที่ดีจะต้องผ่านการอ่าน การคิด วิเคราะห์มาก่อน จึงเกิดเป็นงานเขียนที่ดีได้ และการเขียนบทความ การเขียนจดหมายธุรกิจ การเขียนสัญญาภาษาจีนจำเป็นจะต้องใช้ทักษะการเขียนที่มีความชำนาญจึงจะได้สำนวนที่ถูกต้อง หนังสือเรียนภาษาจีนวิชาการเขียนที่มีคุณภาพ ยังคงเป็นที่ต้องการเพราะจะช่วยพัฒนาทักษะการเขียนภาษาจีนของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้การเขียนบทความ จดหมายในลักษณะต่าง ๆ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการประกอบการทำงาน

1.4 หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการโรงแรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว อันจะนำรายได้จำนวนมหาศาลเข้ามาในประเทศไทย การโรงแรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สำหรับธุรกิจการโรงแรมแล้วเป็นไปได้เลยที่จะไม่ใช้ภาษาต่างประเทศ บุคลากรที่สามารถพูดภาษาจีนกำลังเป็นที่ต้องการ เพราะนักท่องเที่ยวชาวจีนได้เข้ามาท่องเที่ยว

ในประเทศไทยในแต่ละปีมีจำนวนมาก หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการโรงแรมยังเป็นที่ขาดแคลน หนังสือวิชาภาษาจีนเพื่อการโรงแรม จะช่วยให้นักศึกษาที่ต้องการจบไปแล้วทำงานด้านการโรงแรมมีความรู้ความเข้าใจได้เรียนรู้คำศัพท์และบทสนทนาที่จะได้ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การทำงานจริง

1.5 หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555-2559 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) เพื่อการขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ การส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องผลักดันให้ประชาชนในชาติมีความรู้ภาษาต่างประเทศ การท่องเที่ยวไทยมีการขยายตัวมาอย่างต่อเนื่องทั้งจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยวโดยตลาดหลักยังคงเป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน ดังนั้นภาษาจีนจึงมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทยมากยิ่งขึ้น

หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยวมีบทบาทที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เรียนเพื่อการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริง จะสามารถทำให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศจีน ประเพณีไทย ประเพณีจีน อาหารไทย อาหารจีน วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีน เป็นต้น หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่ต้องการประกอบอาชีพเป็นมัคคุเทศก์หรืออาชีพที่เกี่ยวข้อง

1.6 หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนเพื่องานด้านธุรกิจการบิน

มีผู้เรียนจำนวนมากที่เรียนภาษาจีนเพราะมีเป้าหมายคือต้องการทำงานในบริษัทสายการบิน หนังสือเรียนวิชาภาษาจีนเพื่องานด้านธุรกิจการบิน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านธุรกิจการบิน ได้ฝึกฝนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ในเนื้อหาเกี่ยวกับงานด้านธุรกิจการบิน เตรียมความพร้อมที่จะเข้าไปทำงานในบริษัทสายการบินต่าง ๆ

2. ขาดหนังสือเรียนภาษาจีนที่มีคำอธิบายแปลเป็นภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาใช้หนังสือเรียนภาษาจีนจากประเทศจีนและในหนังสือเรียนภาษาจีนเล่มที่ใช้ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในการแปล คือ มีคำอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย แต่สำหรับผู้เรียนหลายคนที่มีทักษะภาษาอังกฤษไม่ค่อยดี ก็จะอ่านไม่เข้าใจ เมื่อกลับมาทบทวนด้วยตนเองแล้วก็ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย หรือเมื่อแปลจากภาษาอังกฤษแล้วความหมายที่ได้ก็ไม่ตรงกับภาษาจีน ทำให้แปลผิดไปจากความเดิมเป็นอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน ทำให้เรียนรู้ได้ช้าและมีความท้อใจในการเรียน หนังสือเรียนภาษาจีนบางเล่มได้มีการแปลเป็นภาษาไทยแล้ว เพื่ออำนวยความสะดวกของนักศึกษาไทย แต่ก็ยังมีจำนวนน้อยเท่านั้น

3. ขาดหนังสือเรียนภาษาจีนสำหรับวิชาที่ยังขาดแคลนหนังสือเรียนสำหรับวิชานั้น ๆ

การจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาขาดแคลนหนังสือเรียนภาษาจีน ต้องการผู้ที่มีความรู้ทั้งภาษาจีนและภาษาไทย ตลอดจนมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ในการแต่งหนังสือเรียนวิชาภาษา

จีนหรือเอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาจีน ผู้แต่งหนังสือเรียนวิชาภาษาจีนจำเป็นจะต้องมีความรู้ภาษาจีนและภาษาไทย จึงสามารถแต่งเนื้อหาภาษาจีน แปลเนื้อหาเป็นภาษาไทยได้และเขียนอธิบายเนื้อหาเป็นภาษาไทยได้ ทำให้หนังสือเรียนมีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นชาวไทย ทำให้ผู้เรียนอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย สามารถอ่านคำแปลเป็นภาษาไทยได้เลย ไม่ต้องอ่านคำแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วแปลเป็นภาษาไทยเพราะทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนบางคนก็ยังไม่ค่อยดี ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ช้า ทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อใจในการเรียน เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของผู้เรียน

ธรรมชาติของภาษาคือมีการเปลี่ยนแปลง (ศูนย์ปฏิบัติการกลาง CONNEXT ED,2016) ทำให้มีคำศัพท์ใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีการใช้คำสำนวนประโยคที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ประกอบกับความรู้ทางด้านใดด้านหนึ่งหรือความรู้ในการประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการพัฒนาตลอดเวลา หนังสือเรียนภาษาจีนจึงต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องมีการเพิ่มเนื้อหาใหม่และเนื้อหาที่สำคัญ ทำให้ผู้เรียนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาและใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ การผลิตหนังสือเรียนภาษาจีน การแต่งหนังสือเรียนภาษาจีน การปรับปรุงหนังสือเรียนภาษาจีนให้ตรงกับหลักสูตร ตรงกับความต้องการตลาดแรงงานและตรงกับการใช้ภาษาจีนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญที่จะต้องสร้างขึ้นจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านภาษาจีนและการสอนภาษาจีนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

หนังสือเรียนภาษาจีนกับการพัฒนาทักษะภาษาจีนของนักศึกษา

หนังสือเรียนเป็นสื่อที่มีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างยิ่ง ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หนังสือเรียนเป็นสิ่งที่ได้รวบรวมองค์ความรู้ของความรู้ของแขนงใดแขนงหนึ่ง เป็นแหล่งให้ความรู้ โดยได้เรียงเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก เรียงลำดับเนื้อหาความสำคัญก่อนหลัง

Brown, Lewis and Harclerod (1969) กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนว่า

(1) เป็นสื่อการสอนที่ประหยัด (Economy) เพราะราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น และใช้ได้หลาย ๆ ครั้ง

(2) เหมาะกับการสอนแบบเอกัตบุคคล (Individualization of Instruction) ซึ่งใช้ปรับให้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการในการเรียนรู้ของแต่ละคน

(3) ช่วยจัดลำดับของการสอน (Organization of Instruction) เพราะหนังสือเรียนจัดเนื้อหาไว้อย่างต่อเนื่อง ตามลำดับจากง่ายไปหายาก ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(4) ช่วยสนับสนุนเกี่ยวกับการสอน (Tutorial Contributions) โดยแนะนำวิธีเรียนและกิจกรรม คำถาม และบอกแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

(5) ช่วยปรับปรุงการปฏิบัติการสอน (Improvement of Teaching Practices) เพื่อทำให้การสอนมีระเบียบและสอนได้ง่ายขึ้น

Deighton (1971) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนสรุปได้ดังนี้

(1) หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนซึ่งทำหน้าที่ในการเสนอเนื้อหาวิชาอย่างมีระบบจากง่ายไป หายาก และจากรูปธรรมไป หานามธรรม

(2) หนังสือเรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้เตรียมพร้อมตนเองเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน ความคิดรวบยอดและหลักการ เพื่อจะได้เรียนต่อไป

(3) หนังสือเรียนช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนและเรียบเรียงความรู้ อุปกรณ์การสอนบางอย่างอาจช่วยความจำได้ชั่วคราว แต่หนังสือเรียนสามารถใช้ทบทวนความจำใหม่ได้โดยดูจากสารบัญและดัชนีหนังสือ

Hasan Ansary and Esmat Babaii (2002) ได้กล่าวไว้ว่า ในสายตาของผู้เรียนแล้ว ถ้าไม่มีหนังสือเรียนก็เหมือนเป็นการเรียนที่ไม่มีเป้าหมาย ผู้เรียนจะคิดว่าเป็นการเรียนที่ไม่จริงจัง หนังสือเรียนสามารถทำหน้าที่เป็นหลักสูตร ทำให้พร้อมต่อการเรียนการสอน เช่นเดียวกับ Gak (2011) ได้กล่าวว่า หนังสือเรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอน เพราะเป็นทรัพยากรสำหรับผู้สอนในฐานะเป็นสิ่งออกแบบการสอน และผู้เรียนในฐานะเป็นผู้เรียน

Mahmood (2011) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้ใน Journal of Research and Reflections in Education โดยสรุปได้เป็น 8 ข้อ ดังนี้

1. หนังสือเรียนนั้นต้องสอดคล้องกับนโยบายหลักสูตรและขอบเขตของวิชาทั้งในเรื่องของเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์หลักของวิชานั้น

2. ระดับการใช้คำศัพท์ และรูปแบบการจัดวางเนื้อหาของหนังสือ การจัดรูปรูปเล่ม ภาพประกอบที่สวยงาม คุณภาพการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร ความง่ายและความชัดเจนในการอ่านเนื้อหาต้องมีคุณภาพ

3. หนังสือเรียนที่ดีควรมีการเปรียบเทียบกับสำนักพิมพ์อื่นที่เขียนในหัวข้อเดียวกัน โดยเปรียบเทียบความลึกของเนื้อหาที่เขียนและมีเนื้อหาที่ยากขึ้นเป็นลำดับหรือไม่ รวมทั้งดูรูปแบบการประเมินความรู้และแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนว่าสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนหรือไม่ เรียบเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยากหรือความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนภายในหนังสือและการจัดเรียงลำดับเนื้อหาและการนำเสนอ มีขั้นตอนที่เหมาะสม เข้าใจง่าย

4. ความสามารถในการยอมรับ หนังสือเรียนที่ดีควรคำนึงถึง สภาพแวดล้อมของผู้เรียนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การใช้ตัวอย่างประกอบการอธิบายที่สอดคล้องกับระดับชั้นที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายในชีวิตประจำวัน รวมทั้ง การเข้ารูปเล่มความน่าเชื่อถือของผู้เขียนและการตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจ เป็นต้น

5. เนื้อหาที่มีความถูกต้อง ทั้งข้อมูลและข้อเท็จจริงและเป็นข้อมูลที่มาจากแหล่งที่ได้รับความน่าเชื่อถือ และเป็นข้อมูลที่ทันสมัย

6. เนื้อหาสาระในหนังสือ ควรเน้นที่พัฒนาการทางสติปัญญาและส่งเสริมกระบวนการความคิดเชิงสร้างสรรค์

7. การเรียนรู้และการประเมินผล การเรียน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละบทเพื่อส่งเสริมการใช้เนื้อหาที่เรียนในการนำไปประยุกต์ใช้

8. หนังสือเรียนที่ดี ควรมีความเป็นกลาง ไม่ลำเอียง ใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงความเคารพในความแตกต่าง และให้เกียรติเพศสตรีชนกลุ่มน้อยและผู้ด้อยโอกาส

การเรียนการสอนในห้องเรียน หนังสือเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน Lu Bisong (1996) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าหากต้องการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในห้องเรียน จะต้องหนังสือเรียนที่มีคุณภาพ

หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถใช้

หนังสือเรียนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสามารถอ่านและทบทวนได้ด้วยตนเองอีกตามที่ต้องการ เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ในขณะเดียวกันหนังสือเรียนยังเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นคุณภาพของหนังสือเรียนภาษาจีน มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาจีนและผลการเรียนของผู้เรียนโดยตรง ซึ่งหนังสือเรียนภาษาจีนแต่ละวิชานั้นได้มีการรวบรวมเนื้อหา จัดลำดับตามหมวดหมู่และความยากง่ายของเนื้อหา เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

หนังสือเรียนภาษาจีนเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านภาษาจีน หนังสือเรียนภาษาจีนที่มีคุณภาพประกอบด้วย (เพชรรัตน์ บริสุทธิ์, 2546)

1. การจัดรูปเล่มหนังสืออย่างเป็นระเบียบ

การออกแบบและจัดทำหนังสือเรียนภาษาจีนต้องมีการจัดโครงสร้างหนังสือที่ดี มีการจัดทำอย่างประณีต สะอาด รอบคอบ เพื่อนำเสนอข้อมูลปริมาณมากให้ผู้เรียนอ่านศึกษาเข้าใจได้ง่าย การจัดทำหนังสือควรให้ความใส่ใจในองค์ประกอบของหนังสือ ดังนี้

1) ปกหน้า

ปกหน้าของหนังสือซึ่งเป็นที่สำคัญที่สุดและทำหน้าที่ดึงดูดความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากจะหยิบขึ้นมาอ่าน ปกหน้าของหนังสือก็ยิ่งทำหน้าที่สื่อสารให้ผู้เรียนเห็นถึงเนื้อเรื่องภายในหนังสือด้วย ในปกหน้าของหนังสือ ควรประกอบด้วยตราสัญลักษณ์ของสำนักพิมพ์ ข้อความประกอบปกหน้า ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งหรือผู้แปล และภาพประกอบปกหน้า

2) คำนำ

มีข้อความที่แจ้งให้ผู้อ่านทราบถึงวัตถุประสงค์ หรือจุดประสงค์ในการเขียนหนังสือ ในตอนท้ายอาจมีคำขอบคุณหรือประกาศคุณูปการต่อผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการเรียบเรียงหรือพิมพ์หนังสือ

3) สารบัญ

การนำหัวข้อต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องมาจัดเรียงลำดับตั้งแต่หัวข้อแรก จนถึงหัวข้อสุดท้ายและกำกับด้วยเลขหน้าที่หัวข้อนั้น ๆ ปรากฏอยู่ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถค้นหาเนื้อเรื่องที่ต้องการอ่านในเล่มได้รวดเร็วขึ้น

4) เนื้อหา

เนื้อหาเป็นส่วนสำคัญที่สุดของหนังสือมีการประมวลความรู้ต่างๆ ที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารให้กับผู้อ่านได้ทราบ การเรียบเรียงเนื้อหาเป็นระบบระเบียบ โดยเฉพาะหนังสือวิชาการ จะมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นบท ๆ ซึ่งหนังสือแต่ละเล่มจะมีบทก็ได้ แล้วแต่การจัดแบ่งของผู้เขียนตามความเหมาะสม แต่หนังสือบางเล่ม มีการเขียนเนื้อหาติดต่อกันไปตลอดทั้งเล่ม ไม่มีการแบ่งบท ส่วนใหญ่หนังสือที่ไม่มีการแบ่งบทนี้ จะเป็นหนังสือสำหรับอ่านหาความรู้ทั่วไป ไม่ใช่หนังสือวิชาการ

5) บรรณานุกรม

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2557) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรณานุกรมไว้ว่า “บรรณานุกรมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของงานเขียนไม่ว่าจะเป็นเอกสารวิชาการ ตำรา หนังสือวิชาการทั่วไป วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ซึ่งจะปรากฏอยู่ส่วนท้ายเล่มเป็นแหล่งรวบรวมรายการอ้างอิงทั้งหมดที่ผู้เขียนใช้เป็นแหล่งความรู้ในการศึกษา ค้นคว้าวิจัยข้อมูลเพื่องานเขียนของเขา ซึ่งแหล่งความรู้นั้น ได้แก่

หนังสือ บทความจากวารสารหรือหนังสือพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ตลอดจน รายการอ้างอิงต่าง ๆ ที่ปรากฏในส่วนเนื้อหาของงานเขียน” การจัดทำบรรณานุกรมเป็นการรวบรวมแหล่งข้อมูลให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นเพิ่มเติม และสามารถตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้องได้อีกด้วย

2. การแบ่งเนื้อหา

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2557) ได้กล่าวถึงการพิมพ์เอกสารและตำราไว้ว่า “เอกสารและตำราต้องมีการแบ่งเป็นบท แต่ละบทต้องมีเลขบอกบท” การการจัดบทเรียนควรเริ่มจากบทที่ง่ายไปสู่บทที่ยาก (Shu Ding fang and Zhuang Zhi xiang, 1996) กล่าวคือควรมีการจัดลำดับโดยเริ่มเรียนจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยากหรือมีความซับซ้อนขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในความรู้ทางภาษาจีนขั้นพื้นฐานก่อน จากนั้นจึงเพิ่มระดับความยากขึ้นตามลำดับ หนังสือเรียนภาษาจีนแต่ละเล่มมีระดับความยากง่ายต่างกัน ระดับความยากง่ายนั้นได้กำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เช่น เมื่อผู้เรียนเรียนหนังสือภาษาจีนหลักเล่มที่หนึ่งจบแล้วก็จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนในเล่มนั้น เมื่อเรียนหนังสือวิชาภาษาจีนหลักเล่มสองจบก็จะมีทักษะหรือระดับภาษาจีนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ทักษะด้านภาษาจีนมีการพัฒนา ดังนั้นความรู้ในหนังสือเรียนสามารถแปรผันกับผลลัพธ์ทางการศึกษาของผู้เรียน การจัดลำดับเนื้อหาบทเรียนควรเรียงลำดับเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาจีนอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจและประสานความคิดให้ต่อเนื่อง

3. เนื้อหาที่มีความถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์จริง และทันสมัย

เนื้อหาจะต้องมีความถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์จริงและทันสมัย (Shu Ding fang and Zhuang Zhi xiang, 1996) เป็นภาษาที่ใช้ในปัจจุบันทั้งคำศัพท์และสำนวนการพูดต้องเหมาะสม จึงทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์และสำนวนการพูดที่เป็นปัจจุบัน เมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริงก็จะสามารถเลือกใช้คำและสำนวนประโยคได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและตรงกับสถานการณ์จริง

4. การอธิบายหลักไวยากรณ์ได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย

หนังสือเรียนภาษาจีนจำเป็นอย่างไรที่จะต้องมีการอธิบายการใช้ไวยากรณ์ให้ถูกต้องและชัดเจน เพราะไวยากรณ์เป็นส่วนที่สำคัญในการเรียนภาษาต่างประเทศ เมื่อผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ที่เรียน ก็จะสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง

5. ใช้ตัวอักษรที่ชัดเจน

การเลือกใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและอ่านออกในการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์นั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสบายตาในการอ่าน ได้แก่ แบบตัวพิมพ์หรือแบบตัวอักษร ขนาดตัวอักษร น้ำหนักตัวอักษร ความยาวบรรทัด ช่วงบรรทัด หรือระยะระหว่างบรรทัดและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (รัชชนก สนวนสีดา, 2547) การใช้ตัวอักษรมีผลต่อการอ่าน ตัวอักษรที่สวยงามและอ่านง่ายทำให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาในหนังสือเรียนได้อย่างสะดวก เพราะเมื่อสายตาได้อ่านไปที่ตัวอักษรที่เป็นระเบียบน่าอ่าน ก็จะทำให้ผู้เรียนสบายตา ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน แต่ถ้าตัวอักษรในหนังสือไม่ชัดเจน อ่านยาก ก็ย่อมเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการเรียน เป็นรายละเอียดที่จะต้องให้ความสำคัญอีกจุดหนึ่ง

6. มีภาพประกอบ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การมีภาพประกอบเป็นการเสริมความเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพ เข้าใจได้เร็ว และดียิ่งขึ้น เมื่อหนังสือเรียนมีแต่ตัวอักษรอาจจะเป็นที่น่าเบื่อหน่าย ดังนั้น การแทรกภาพประกอบจะช่วยดึงดูดความสนใจทางการเรียนของผู้เรียน ทำให้รู้สึกผ่อนคลายได้อีกด้วย

7. มีแบบฝึกหัด

ชาวนี เกิดเพทวงศ์ (2524) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกไว้ว่า “แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และช่วยให้ครูทราบผลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด” ประกอบกับ Singha (1973) ได้สรุปข้อควรคำนึงในการเขียนแบบฝึกหัด ไว้ดังนี้

- 1) จำนวนแบบฝึกหัดที่ใส่ไว้ในหนังสือจะต้องเพียงพอ
- 2) ควรมีแบบฝึกหัดต่าง ๆ กันไปหลายแบบในหนังสือเรียนและครอบคลุมจุดประสงค์การสอน
- 3) แบบฝึกหัดควรมีพื้นฐานอยู่บนสถานการณ์ที่เป็นจริง
- 4) แบบฝึกหัดควรมีการกระจายกันอย่างเหมาะสม
- 5) แบบฝึกหัดควรมีลักษณะที่สามารถใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบข้อสรุปและการคิด

ทำให้ทราบได้ว่าแบบฝึกหัดเป็นส่วนเสริมหนังสือเรียนทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษา เป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ และความรู้ที่เรียนในการทำแบบฝึกหัด ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการใช้ภาษาจีน เมื่อผู้เรียนทำแบบฝึกหัดและผู้สอนได้เฉลย จะทำให้

ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านการอ่าน การเขียน รวมไปถึงการฟังและการพูด ในกิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องให้ทำแบบฝึกหัดอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการใช้ทักษะภาษาจีน แบบฝึกหัดช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะภาษาจีนและทบทวนความรู้ที่เรียนได้เรียนไปได้ด้วยตนเอง จากการให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดช่วยให้ผู้สอนทราบปัญหาข้อบกพร่อง จุดอ่อนของผู้เรียน เพื่อที่ผู้สอนจะได้แก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน แบบฝึกหัดยังช่วยเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

8. มีคำศัพท์เพิ่มเติม

คำศัพท์เพิ่มเติมทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์นอกเหนือจากบทเรียน เป็นการเปิดโลกทัศน์ เรียนรู้สิ่งใหม่เพิ่มเติม การรู้คำศัพท์มากย่อมทำให้ผู้เรียนมีความได้เปรียบและเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเอง การรู้คำศัพท์มากช่วยให้แต่งประโยคได้หลากหลาย ทำให้การพัฒนาทักษะภาษาจีนของผู้เรียนดีขึ้น

9. มีบทอ่านเพิ่มเติม

อ่านบทเพิ่มเติมหรือบทอ่านเสริมช่วยฝึกทักษะการอ่าน การออกเสียงตลอดจนเรียนรู้เรื่องราวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่และการใช้คำศัพท์ต่าง ๆ นอกจากนี้บทอ่านเพิ่มเติมจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญ รวมทั้งเรียนรู้ถึงส่วนขยายใจความสำคัญ ข้อคิดสำคัญของเรื่องและแก่นของเรื่องหรือความคิดหลักของเรื่อง นอกจากจะอ่านเพื่อการเรียน ความเพลิดเพลินแล้ว ช่วยให้ผู้เรียนได้ตลอดจนใช้ฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์อย่างจริงจัง อันมีผลให้ผู้เรียนได้คิดเป็นแนวทางการตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

10. การเสนอแนะกิจกรรมในห้องเรียนเพิ่มเติม

กิจกรรมท้ายบทเรียน เป็นกิจกรรมเสนอแนะ โดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม เมื่อผู้สอนได้สอนเนื้อหาที่เรียนครบแล้ว ผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในห้องเรียนตามที่กิจกรรมท้ายบทเรียนแนะนำ กิจกรรมท้ายบทเรียนเป็นข้อเสนอแนะช่วยผู้สอนให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เมื่อนักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติผ่านการฟัง การพูด การคิดแล้วจะทำให้ นักศึกษาเรียนรู้ได้ดี จำได้ดี เป็นการเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด ตรงกับวิธีการเรียนที่เรียกว่า “ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” (Dewey,1997) และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” และเต็มตามศักยภาพ ในมาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) จัดเนื้อหา และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและใฝ่เรียน ใฝ่รู้

อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกรายวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

สำหรับกิจกรรมท้ายบทเรียนที่ต้องทำเป็นกลุ่ม นอกจากจะเป็นการทบทวนความรู้ที่เรียนมาทั้งหมดแล้ว การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติให้เป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นจัดการกับสถานการณ์เป็น สามารถนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในกิจกรรมในห้องเรียน สถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง ตามที่กิจกรรมท้ายบทเรียนแนะนำ

การจัดทำหนังสือควรคำนึงถึงรายละเอียดในทุกด้าน เพราะมีผลต่อผู้เรียนโดยตรง หนังสือเรียนที่น่าหยิบอ่านช่วยกระตุ้นความต้องการเรียนของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านเนื้อหาได้อย่างไม่สับสนและ ไม่เบื่อหน่าย ข้อควรคำนึงในการเลือกหนังสือเรียนภาษาจีนให้เหมาะสมกับวิชาที่เปิดสอน

การเลือกหนังสือเรียนภาษาจีนให้เหมาะสมกับวิชาที่เปิดเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื้อหาที่เรียนต้องสอดคล้องกับเป้าหมายของผลการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. เหมาะสมกับระดับทักษะภาษาจีนของนักศึกษา

2. เหมาะสมกับเป้าหมายการเรียนรู้ และตรงตามหลักสูตร

3. เหมาะสมกับความต้องการเรียน ของนักศึกษา

ดังเราจะเห็นว่า การเลือกหนังสือ เรียนภาษาจีนให้เหมาะสมกับวิชาที่เปิดสอนก็ เพื่อนักศึกษาจะได้เรียนโดยใช้หนังสือที่เหมาะสมที่สุด อันเกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวนักศึกษาเอง ทำให้ได้ผลลัพธ์การเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ

บทสรุป

หนังสือเรียนภาษาจีนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นอย่างมาก เป็นสื่อการสอนหลักที่มีบทบาทต่อการจัดการเรียน การสอนภาษาจีนเป็นเครื่องมือช่วยกำหนด แนวทางการเรียนการสอนในห้องเรียน การวางแผนการสอนและกิจกรรมในห้องเรียน การเลือกหนังสือเรียนภาษาจีนต้องคำนึงถึงเนื้อหา

ในบทเรียน ควรมีการเรียงลำดับเนื้อหาจาก ง่ายไปหายาก มีการอธิบายเนื้อหาอย่างเข้าใจ ได้ง่าย นอกจากนี้เนื้อหา สำนวนคำพูดและคำ คัพท์ที่ใช้ในบทเรียนควรเป็นภาษาจีนปัจจุบัน มีแบบฝึกหัด มีบทอ่านเสริม เนื้อหาสาระในบท เรียนตรงวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของวิชานั้น ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ง่าย เข้าใจเนื้อหาตรงกับ ความต้องการเรียนของนักศึกษา และสามารถ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง การเลือกหนังสือ เรียนที่เหมาะสมกับระดับทักษะภาษาจีนของ นักศึกษา เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และความ ต้องการเรียนของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ได้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้พัฒนาการภาษาจีนของ นักศึกษามีความก้าวหน้าเป็นลำดับ เพื่อให้ สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน สามารถนำไปประกอบอาชีพ ในอนาคต อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม และประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2559 จาก http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- เชาวนี เกิดเททางค์. (2524). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบฝึกกับไม่ใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116*. ตอนที่ 74ก วันที่ 19 สิงหาคม 2542 สืบค้น 21 ธันวาคม 2559 จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm#11>
- เพชรรัตน์ บริสุทธิ์. (2546). *การรู้สารสนเทศ*. สืบค้น 21 ธันวาคม 2559 จาก http://human.tru.ac.th/elearning/tec_ban/tinfo03/inf0211.html
- พาวีณา วงศ์เลขา. (2552). *หนังสือเรียน : ตัวช่วยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. สืบค้น 6 ตุลาคม 2559 จาก <http://social.obec.go.th/node/99>
- ภาควิชาภาษาและการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์. (2559). *รายงานผลการดำเนินการระดับหลักสูตรของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาจีนธุรกิจ*. เชียงใหม่ : วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- รัชชนก สอนลีดา. (2547). *การออกแบบและการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์*. สืบค้น 6 มกราคม 2560 จาก <http://library.tru.ac.th/academic/book/237-b48424.html>
- ศูนย์ปฏิบัติการกลาง CONNEXT ED. (2016). *บทเรียนออนไลน์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ธรรมชาติและลักษณะของภาษา*. สืบค้น 22 ธันวาคม 2559 จาก <http://pppconnexed.trueplookpanya.com/learning/detail/31818>
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2557). *คู่มือการเขียนหนังสือตำราทางวิชาการ*. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- อมรรัตน์ หรดดี. (2552). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง วังนารายณ์ราชนิเวศน์*. สืบค้น 23 ธันวาคม 2559 จาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Sec_Ed/Amornrat_R.pdf
- อุทัยวรรณ เฉลิมชัย. (2555). *การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน*. สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2559 จาก http://www.vajiravudh.ac.th/KM/Vichakarn-Document/teaching-doc/Year2552/lib2_02102008.htm
- Ansary, h., Babaii, E. (2002). *Universal Characteristics of EFL/ESL Textbooks: A Step Towards Systematic Textbook Evaluation*. Retrieved November 18, 2016 from <http://liteslj.org/Articles/Ansary-Textbooks/>
- Brown ,Lewis and Harclerod. (1977). *Av instruction; technology, media, & method*. New York: McGraw-Hill.

- Chen Jiayi. (2012). *External Factors in Second Language Acquisition and Teaching Chinese as a Foreign Language: A Teaching Strategy for Comprehensive Chinese for Foreign Students*. Master's degree. Shanghai International Studies University.
- Chu Rongyin. (2013). *Analysis of Factors Affecting Chinese Students' Motivation in Thai Learning through Multi-media Teaching: A Case Study of Mahasarakham University Students*. Master's degree. Zhejiang University.
- Deighton. (1971). *Teaching of Home Science*. New Delhi: A P H Publishing Corporation.
- Dewey, J. (1997). *Experience and Education*. New York: Free Press.
- Ellis, R. (1985). *Second Language Acquisition Studies*. Ninth impression 1994. Oxford: Oxford University Press.
- Gak. (2011). *Textbook – an important element in the teaching process*. Retrieved December 5, 2016 from <https://pt.scribd.com/document/313904151/771-1314-1-SM>
- Li Xun, Chen Tong, Ma Zhenmei. (2000). *Language environment in the role of second language learning*. International Symposium on Chinese Teaching.
- Lu Bisong. (1996). *Teaching Chinese as a Foreign Language*. Retrieved December 5, 2016 from http://www.hbrc.com/newscontent_623720.html
- Mahmood. (2011). *Conformity to Quality Characteristics of Textbooks: The Illusion of Textbook Evaluation in Pakistan*. Retrieved December 5, 2016 from <http://ue.edu.pk/jrre/articles/52006.pdf>
- Mo Zhengfang. (2012). *Factors Affecting Thai Middle School Students' Chinese Learning Performance: A Case Study of Joseph Upatham School, Grade A, Class A*. Master's degree. Yunnan University.
- Pang Hongbo. (2014). *Teaching Chinese as a Second Language*. Master's degree. Suzhou University.
- Shu Dingfang, Zhuang Zhixiang. (1996). *Modern Foreign Languages Teaching -- Theory, Practice and Method*. Shanghai: Shanghai Foreign Languages Education Press.
- Wang Jing. (2011). *Cognitive Style Influences Thai College Students' Cooperative Learning in Chinese*. Master's degree. Shandong University.
- Wu Feng. (2012). *A Study of Chinese Textbooks in Thailand*. Doctoral Degree. Minzu University of China.
- Yang Le. (2012). *Study on Chinese Learning Motivation of Thai Students*. Master's degree. Guangxi University.
- Zhu Cailan. (2016). *Study on some external factors influencing student Chinese Study--A Case study of Chinese Major in Chiang Mai University*. Master's degree. Tianjin Normal University.